

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2022 tot uitvoering van het decreet van 15 juli 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus plus voor startende zelfstandigen, wat betreft de aanpassing van de premiebedragen
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse Regering wil met de jobbonus plus voor startende zelfstandigen ondernemerschap in hoofdberoep stimuleren voor loontrekkenden die voordien aan de slag waren met een laag inkomen en recht hadden op de jobbonus voor werknemers. De stap naar ondernemerschap in hoofdberoep wordt voor die personen bevorderd door hun recht op een jobbonus twee jaar te verlengen via de jobbonus plus voor startende zelfstandigen.

Vanaf refertejaar 2024 wordt het bedrag van de jobbonus voor loontrekkenden verhoogd van 600 naar 650 euro. Om in overeenstemming te blijven met het bedrag van de jobbonus wordt ook het bedrag van de twee schijven van de jobbonus plus opgetrokken. Wie start als zelfstandige vanaf 1 januari 2024 ontvangt voortaan een jobbonus plus van 650 euro. Wie een jaar later nog altijd actief is als zelfstandige in hoofdberoep en recht heeft op de aanvullende jobbonus plus, zal een tweede schijf van 650 euro ontvangen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Werk en Sociale Economie

Beleidsveld: Werk

Dit voorontwerp van besluit voorziet in een wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2022 tot uitvoering van het decreet van 15 juli 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus plus voor startende zelfstandigen (hierna: 'het besluit van 10 november 2022').

In BBT WSE 2023 is de jobbonus plus voor startende zelfstandigen (hierna: de jobbonus plus) opgenomen onder de operationele doelstelling OD 1 'Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden'.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd onderworpen aan:

- het taal- en wetgevingsadvies nr. 2023/558 van 21 december 2023;
- het advies van de inspectie van financiën van 25 januari 2024;
- het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, werd aangevraagd op 4 maart 2024.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Met de jobbonus plus geeft de Vlaamse Regering een bijkomende financiële prikkel aan personen die actief waren als loontrekkende met een laag beroepsinkomen en recht hadden op de jobbonus en de overstap maken naar het statuut van zelfstandige in hoofdberoep. De startende zelfstandige ontvangt momenteel maximaal twee keer een premie van 600 euro. De eerste premie van 600 euro wordt uitbetaald op het einde van het jaar na de start als zelfstandige in hoofdberoep (met uitzondering van de personen die pas in het 4e kwartaal de overstap maken, dan verschuift de betaling van de eerste premie naar het eerste kwartaal van het daaropvolgende jaar). Hiermee worden werknemers gestimuleerd om de stap te zetten naar ondernemen in hoofdberoep. De tweede premie van 600 euro wordt uitbetaald wanneer de zelfstandige na twaalf maanden nog steeds actief is als zelfstandige in hoofdberoep. Zo wordt duurzaam ondernemerschap ondersteund.

In artikel 7, eerste lid, van het decreet van 15 juli 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus plus voor startende zelfstandigen (hierna: het decreet van 15 juli 2022) werd voorzien in een delegatie aan de Vlaamse Regering om de premiebedragen te kunnen aanpassen. Zo kan bij indexatie en aanpassing van het gewaarborgd gemiddeld minimummaandinkomen kort op de bal worden gespeeld en kunnen deze bedragen worden geactualiseerd, en kan tevens rekening worden gehouden met de evolutie van het premiebedrag van de jobbonus voor loontrekkenden. In artikel 2 van het besluit van 10 november 2022, dat de voorwaarden voor deze aanpassingen bepaalt, werd in punt 3° opgenomen dat de premiebedragen kunnen worden aangepast op basis van de aanpassing van het bedrag van de jobbonus voor loontrekkenden.

Het maximumbedrag van de jobbonus voor loontrekkenden wordt vanaf refertejaar 2024 verhoogd van 600 naar 650 euro. Om die reden wordt voorgesteld om ook het bedrag van de twee schijven van de jobbonus plus op te trekken van 600 naar 650 euro.

Wie dus vanaf 1 januari 2024 start als zelfstandige in hoofdberoep zal een jobbonus plus van 650 euro ontvangen. Is men een jaar later nog steeds actief als zelfstandige in hoofdberoep, zal men een tweede schijf van 650 euro ontvangen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1.

Dit artikel betreft de invoering van een nieuw hoofdstuk 2/1, bestaande uit een nieuw artikel 2/1, in het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2022.

In het ontworpen artikel 2/1 worden de nieuwe premiebedragen bepaald. De Vlaamse Regering is hiertoe gemachtigd op basis van artikel 7, eerste lid, van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus.

Artikel 2.

Dit artikel bepaalt de inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 3.

De Vlaamse minister, bevoegd voor Werk, is belast met de uitvoering van dit besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

In de BO 2024 is er een beschikbaar budget van 18.281 keur VAK/VEK. Dit bedrag is opgenomen in de begroting van 2024 op begrotingsartikel JB0-1JDB2CD-WT. Wanneer het ramingsmodel dat we hanteren voor refertejaar 2022 wordt doorgetrokken naar 2024 zouden er in 2024 16.088 personen recht hebben op een eerste schijf die vanaf dan 650 euro bedraagt, en 13.126 personen zouden nog recht hebben op de tweede schijf van 600 euro (personen gestart in 2023). Dit betekent dat er een bedrag van 18.332 keur VAK/VEK nodig zou zijn. Dit is echter een zuiver theoretische raming zonder rekening te houden met de realisaties. Onderstaande tabel is ingedeeld volgens het jaar van uitbetaling.

1. Theoretische raming:		2022	2023	2024	2025
Schijf 1	Aantal begunstigden	12.935	14.520	16.088	15.696
	Geschatte evolutie aantal begunstigden 1e schijf t.o.v. voorgaand jaar(%)	nvt	12,25%	10,80%	-2,44%
	Premiebedrag	600	600	650	650
	Benodigd budget	7.761.000	8.712.000	10.457.200	10.202.400
Schijf 2	Aantal begunstigden	nvt	11.694	13.126	14.544
	Premiebedrag		600	600	650
	Benodigd budget	0	7.016.400	7.875.600	9.453.600
Totaal		7.761.000	15.728.400	18.332.800	19.656.000

2. Raming obv realisaties:		2022	2023	2024	2025
Schijf 1	Aantal begunstigden	9.994	11.218	12.429	12.126
	Premiebedrag	600	600	650	650
	Benodigd budget	5.996.100	6.730.800	8.078.850	7.881.900
Schijf 2	Aantal begunstigden	nvt	9.034	10.141	11.236
	Premiebedrag		600	600	650
	Benodigd budget	0	5.420.400	6.084.600	7.303.400
Totaal		5.996.100	12.151.200	14.163.450	15.185.300

Vanuit de jobbonus werd echter ondervonden dat de initiële theoretische raming het benodigd budget overschatte. Voor referentiejaar 2021 werd het benodigd bedrag zonder top-up van 100 euro initieel op 181 mio euro geraamd, waar de kost op basis van de realisaties exclusief top-up eerder op 138 mio euro lag.

De eerste realisaties voor de jobbonus plus volgen deze tendens en geven een ander eindresultaat en benodigd bedrag weer. Er werd geraamd dat 12.935 personen die voor prestatiejaar 2021 een jobbonus hebben ontvangen, in 2022 de stap zouden zetten naar zelfstandige in hoofdberoep. Dit cijfer gaat ook uit van een volledige take-up. In tabel 1 is bij het geschatte aantal begunstigden de impact van de verhoging van de bovengrens van de jobbonus meegenomen.

Volgens de huidige reële uitvoering met betrekking tot refertejaar 2022 zijn er momenteel 9.085 personen die mogelijk het recht openen op de jobbonus plus. Echter, het proces staat nog niet helemaal op punt en de cijfers zijn nog niet definitief. Net als bij de jobbonus lijkt het opportuun om hierop een voorzichtigheidsmarge in te bouwen van 10%. Wanneer deze marge wordt gehanteerd, wordt het aantal rechthebbenden voor refertejaar 2022 eerder op 9.994 dossiers ingeschat. Als we de jaarlijkse evolutie van het aantal begunstigden uit de theoretische raming toepassen op deze raming op basis van de realisaties komen we voor 2024 op een geraamd aantal begunstigden van 12.429. Samen met de tweede schijf vertegenwoordigt dit dan een benodigd budget van 14.163 keuro.

Het benodigde budget op basis van de theoretische raming (18 mio) kan dus eerder als de bovenkant van de vork beschouwd worden, waar de raming op basis van de realisaties (14 mio) eerder de onderkant van de vork zal zijn. Het is dus realistisch om te stellen dat de verhoging van het bedrag van de jobbonus plus van 600 euro naar 650 euro vanaf refertejaar 2024 binnen het huidige budget gerealiseerd kan worden.

Het advies van Inspectie van Financiën van 25 januari 2024 was ongunstig.

De Inspectie van Financiën stelde bijkomende vragen op 11 januari 2024. De antwoorden werden bezorgd op 24 januari 2024. De Inspectie van Financiën stelt in haar advies dat de aangepaste BIS-nota Vlaamse Regering waarnaar verwezen wordt in de antwoorden niet werd opgeladen in KRAB. In de antwoorden wordt echter enkel naar een bisnota verwezen met aanvullende budgettaire informatie, die ook als bijlage werd opgeladen. De nota aan de Vlaamse Regering zou na ontvangst van het advies IF worden aangepast aan de opmerkingen in dit advies.

De Inspectie van Financiën stelt dat er in het uitgaven decreet 2024, budgettair geen rekening gehouden werd met de voorgestelde stijging met 50€ tot 650€ en dat deze verhoging niet werd opgenomen in de begrotingsdocumenten en budgettair niet werd verwerkt. De bijkomende budgettaire kost van de voorgestelde maatregel werd volgens IF niet in kaart gebracht. Echter werd er naar aanleiding van de vragen van 11 januari 2024 een nota met bijkomende budgettaire informatie opgeladen. De maatregel heeft betrekking op begrotingsartikel JB0-1JDB2CD-WT en basisallocatie 1JD23500.

- Decretaal voorzien VAK BO 2024: 18.281.000 euro VAK
- Beschikbaar actueel krediet 2024: 17.659.400 euro.

Er werd een raming opgenomen met een minimum- en maximum-scenario. Er wordt ook ingegaan op de bepalingen inzake de 7/12den en waarom een uitzondering van toepassing is: de uitgaven van de jobbonus plus komen in aanmerking voor vrijstelling in het kader van de bewarende maatregel omdat de premie is opgenomen in de lijst van automatische subsidies (art. 61 Uitgavendecreet voor het begrotingsjaar 2024). Op begrotingsartikel JB0-1JDB2CD-WT worden alleen de uitgaven m.b.t. de jobbonus plus aangerekend, geen andere dossiers.

IF merkt op dat in het ondertussen afgeleverde begrotingsakkoord op 18 januari 2024 in het dossier van de verhoging van de Jobbonus 2023004591, onder de 2e voorwaarde wordt voorzien dat de jobbonus plus (samen met de jobbonus) opgevangen dient te worden binnen de refertekredieten CEO-1CDG2DP-WT en JBO-1JDB2CD-WT en dat eventuele herverdelingen maar kunnen gebeuren via de Vlaamse Regering. In dat kader verwijst IF naar art. 63 van het uitgavendecreet BO 2024.

In het antwoord op de vragen van 11 januari 2024 werd reeds verduidelijkt dat de beslissing om het maximumbedrag van de jobbonus te verhogen naar 650 euro pas bij de politieke bilaterale BO 2024 werd genomen. Hierdoor was het te laat om de impact van deze beslissing op de jobbonus plus nog in het uitgavendecreet op te nemen. Het zou echter ongelukkig en ongewenst zijn als het premiebedrag voor de andere doelgroep, de zelfstandigen, hetzelfde zou blijven. Er is daarom geopteerd om ook het bedrag van de jobbonus plus te verhogen naar 650 euro. De adviesvraag aan IF werd ingediend om het voorstel tot verhoging af te toetsen en te formaliseren.

In artikel 2, 3° van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2022 tot uitvoering van het decreet van 15 juli 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus plus voor startende zelfstandigen, dat uitvoering geeft aan artikel 7, tweede lid van voormeld decreet, wordt bovendien bepaald dat de premiebedragen van de jobbonus plus (beide schijven) kunnen worden aangepast op basis van de aanpassing van het bedrag van de 'gewone' jobbonus.

Het optrekken van de loongrenzen voor de prestatiejaren 2023 en 2024 bij de jobbonus voor loontrekkenden en ambtenaren zorgt er voor dat er een grotere groep in aanmerking komt. Dat zorgt er op zijn beurt voor dat er ook meer zelfstandigen in aanmerking kunnen komen voor de jobbonus plus. Dit werd wel degelijk meegenomen in de raming van de benodigde bedragen in de nota IF.

IF herhaalt verder de gemaakte opmerkingen in haar advies IF 2023004591 inzake de gewone jobbonus waar de budgettaire inpasbaarheid van de voorgestelde verhogingen volgens haar ook niet aangetoond kon worden. Voor de repliek op deze opmerkingen verwijzen we naar de aanvraag tot begrotingsakkoord en de nota aan de Vlaamse Regering in dat dossier.

IF merkt ten slotte nog op dat de indexering van de loongrenzen werd berekend op basis van overschrijdingen van de spilindex die nog niet hebben plaatsgevonden. Er zijn nieuwe vooruitzichten van het planbureau waarbij enkel nog een overschrijding wordt verwacht in april 2024. De loongrenzen verhogen op basis van twee (achterhaalde) overschrijdingen, zonder dat er zekerheid is dat die overschrijdingen zich realiseren, is volgens IF een onterechte uitbreiding van de doelgroep met onterechte budgettaire impact. IF adviseert ook om eerst de prestaties van het jaar 2022 volledig te verwerken en uit te betalen voordat verdere stappen voor verhogingen voor volgende jaren genomen worden.

Toekomstige ramingen gaan echter altijd gepaard met enige onzekerheid, gezien er steeds economische en arbeidseffecten kunnen spelen die de raming kunnen beïnvloeden. Voor de indexering van de loongrenzen werd uitgegaan van de informatie die op dat moment beschikbaar was. Wachten op de uitbetaling van 2022 kan de raming nog verbeteren maar de onzekerheid is

daarmee niet verdwenen. Tevens creëert men hiermee een rechtsonzekerheid voor de begunstigden. Indien er wordt gewacht met de aanpassing van de loongrenzen voor refertejaar 2023 tot de jobbonus 2022 volledig is uitbetaald, is het voor hen immers niet duidelijk welke loongrenzen er van toepassing zullen zijn en of zij al dan niet een jobbonus mogen verwachten voor hun prestaties in 2023.

Zoals in de antwoorden op de vragen van IF van 11 januari werd meegegeven, is prestatiejaar 2022 voor de jobbonus plus momenteel nog niet volledig afgehandeld omdat het geen eenvoudige opdracht was om alle begunstigden meteen in scope te krijgen. Er wordt vertrokken vanuit het bestand van de jobbonus en van daaruit worden er dan verschillende bronnen aangesproken zoals Arza en KBO om de groep zelfstandigen die recht hebben op de jobbonus plus te bepalen. Tussen de startdatum die in Arza vermeld staat en de startdatum in de KBO bleek bijvoorbeeld soms een verschil te zitten zodat de analyse moest worden bijgesteld. Na analyse bleek tevens dat bij de Dimona-gegevens de personen die in de 3 maanden voor de start als zelfstandige in hoofdberoep via interim werkten niet waren meegenomen. Ook dit werd ondertussen aangepast. Naast de vele andere technische uitdagingen heeft dit voor heel wat vertraging gezorgd. Er is maandelijks nog steeds een bevraging van de bronnen zodat we er zeker van zijn dat we geen begunstigden missen.

Men heeft ook maar finaal recht op de jobbonus plus wanneer men de de-minimis drempel niet heeft overschreden. Hiertoe wordt gevraagd om een verklaring op eer in te vullen in Mijn Burgerprofiel. We merken dat veel begunstigden hun verklaring op eer nog niet invulden, ondanks het versturen van een herinnering. Enkel wanneer ze deze verklaring effectief invullen, kan finaal het recht op een jobbonus plus worden bepaald en kan de jobbonus plus finaal uitbetaald worden.

Op basis van deze ramingen is er dus voldoende budget beschikbaar om de jobbonus plus uit te betalen na de voorgestelde aanpassingen. De uitbetaling van de jobbonus plus kan dus gerealiseerd worden binnen de beschikbare kredieten.

Het akkoord van de minister, bevoegd voor het budgettair beleid, werd aangevraagd op 4 maart 2024

B. ESR-TOETS

Het voorliggend ontwerp van besluit heeft geen impact op de ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorliggend ontwerp van besluit heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring van het voorontwerp van besluit wordt het ontwerp voorgelegd aan het advies van de SERV en aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2022 tot uitvoering van het decreet van 15 juli 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus plus voor startende zelfstandigen, wat betreft de aanpassing van premiebedragen.

2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en landbouw, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit:

2.1. het advies in te winnen van de SERV, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen,

2.2. te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst,

2.3. het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Jo BROUNS